GEMEENTE Schagen
GEMEENTEBLAD
Officiële uitgave van gemeente Schagen.
Nr. 73989
12 augustus 2015

Beleidsregels Tegenprestatie Participatiewet, Ioaw en Ioaz Schagen 2015

1.Algemeen

Het college heeft de opdracht beleid te ontwikkelen ten behoeve van het verrichten van de tegenprestatie en het uitvoeren van de Verordening tegenprestatie Participatiewet, Ioaw en Ioaz gemeente Schagen 2015 (hierna te noemen: de Verordening tegenprestatie). Met deze beleidsregel tegenprestatie Participatiewet, Ioaw, Ioaz Schagen 2015 (hierna te noemen: beleidsregel tegenprestatie) wordt die opdracht ingevuld. Het dient als handvat voor de uitvoering.

De uitvoering van de tegenprestatie heeft verband met andere verordeningen en beleidsregels. Het gaat om:

- Afstemmingsverordening P-wet, Ioaw en Ioaz Schagen 2015
  In verband met het verlagen van de uitkering als de verplichting om de tegenprestatie uit te voeren, niet wordt nagekomen.
- Beleidsregel opleggen en ontheffen arbeids- en re-integratieverplichting en de tegenprestatie Schagen 2015
  In verband met het bepalen van de mate waarin de belanghebbende in staat is om de tegenprestatie uit te voeren.
- Het Handboek Bijzondere Bijstand Schagen 2015
  In verband met de vergoeding van de reiskosten.
- Beleidsregel Werken met behoud van uitkering Schagen 2015
  In verband met het feit dat daarin de criteria zijn beschreven voor het doen van vrijwilligerswerk als middel om te activeren en als eerste stap richting arbeidsmarkt.
  1. 2 Kenmerken van de tegenprestatie

De tegenprestatie is een maatschappelijke activiteit die bij wijze van wederkerigheid – ‘voor wat hoort wat’ – uitgevoerd wordt door een werkzoekende.

- De maatschappelijke activiteit moet bestaan uit werk waarvoor niet betaald wordt en dat niet leidt tot verdringing op de arbeidsmarkt.
- De duur en omvang van de activiteit moet gering zijn vanwege het risico van dwangarbeid.
- De werkzoekende moet in staat zijn om de activiteit uit te voeren en het mag de re-integratie niet in de weg staan. De staatssecretaris is van mening dat de tegenprestatie het meest gewenste effect heeft als er aangesloten wordt bij de wensen van de werkzoekende.
- In de beschikking waarmee de tegenprestatie wordt opgelegd moet gemotiveerd worden waarom er voor deze tegenprestatie is gekozen en hoe het aansluit bij de mogelijkheden van de werkzoekende.
- De gemeente is verplicht om op de tegenprestatie te handhaven. Wordt de tegenprestatie niet of niet naar behoren uitgevoerd, dan moet de uitkering worden verlaagd.

In bovenstaande opsomming staan de elementen waarmee rekening gehouden moet worden bij het

vormgeven van de tegenprestatie. In de verordening is er voor gekozen om de positieve elementen van de tegenprestatie zo veel mogelijk tot zijn recht te laten komen. Dit beleidsplan sluit daar vanzelfsprekend op aan. Het belangrijkste nevendoel van de tegenprestatie is de activering van de werkzoekende en sluit daardoor ook nauw aan op sociale activering en het uitvoeren van vrijwilligerswerk tijdens de uitkering.

1. De werkzaamheden
2. 1 Organisatie en soort werk

De tegenprestatie kan niet bij alle organisaties gedaan worden en ook niet alle soorten werk komen in aanmerking als tegenprestatie. Bij de vaststelling van de verordening is er voor gekozen om geen aparte activiteit te organiseren voor de uitvoering van de tegenprestatie zoals bijvoorbeeld een veeg- en prikwagen voor het schoonhouden van de openbare ruimte. Dat heeft tot gevolg dat de tegenprestatie veelal uitgevoerd wordt in de vorm van vrijwilligerswerk. Ter voorkoming van concurrentievervalsing

en/of verdringing is het noodzakelijk om de werkzaamheden te beoordelen aan de hand van een aantal criteria. In de bijlage ‘Criteria’ staat – kort samengevat – het volgende:

- De tegenprestatie kan niet gedaan worden bij een organisatie met winstoogmerk.
  De rechtsvormen van organisaties met winstoogmerk staan in de bijlage.
- De tegenprestatie kan wel gedaan worden in een organisatie zonder winstoogmerk.
  De kenmerken aan de hand waarvan deze organisaties beoordeeld moeten worden staan in de bijlage.
- Er mag geen sprake zijn van verdringing.
  De criteria die een rol spelen bij de beoordeling van het soort werk staan in de bijlage. Belangrijk is dat het geen werk is waarvoor gebruikelijk betaald wordt.

Door een check uit te voeren aan de hand van bovenstaande criteria, wordt voorkomen dat de tegenprestatie leidt tot verdringing of concurrentievervalsing. In de check op de soort werkzaamheden (in verband met verdringing) zitten tevens elementen die er voor zorgen dat er getoetst wordt of het om maatschappelijke nuttige werkzaamheden gaat.

2.2 Werk bij particulieren

In de Verordening tegenprestatie staat dat de tegenprestatie gedaan kan worden buiten een organisatie. Hiervoor is gekozen om de tegenprestatie zo breed mogelijk te kunnen toepassen en omdat er personen zijn die hand- en spandiensten verlenen bij particulieren in de sociale of directe omgeving. Het zou averechts werken als deze vriendendiensten niet als tegenprestatie in aanmerking zouden komen. Ook bij deze werkzaamheden moet gelet worden op - met name - verdringing. De soort werkzaamheden speelt ook hier een rol. Bij het doen van boodschappen voor een buurman die slecht ter been is of het onderhouden van de tuin, is geen sprake van verdringing. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met het feit dat de gemeente het ‘Met elkaar en voor elkaar’ bevordert. Het schoonmaken van het huis voor een medeburger die dat niet zelf kan, is geen verdringing van betaald werk. De gemeente dringt er op aan dat dit op vrijwillige basis voor elkaar gedaan wordt.

2.3 Het werven van werkzaamheden voor de tegenprestatie

De tegenprestatie is tot 01-01-2015 niet toegepast in de gemeente Schagen. Vrijwilligerswerk (als voorbereiding op werk en als sociale activering) is wel toegepast. De contacten die hierdoor zijn ontstaan en onderhouden, worden gebruikt voor de tegenprestatie. Het aangaan van contact met de organisaties en het onderhouden van de relaties is een taak die is belegd bij de medewerkers in het wijkteam, die ook de taken voor het opleggen van de tegenprestatie uitvoeren. De medewerkers van de Uitstroomunit kunnen gebruik maken van dezelfde contacten voor het plaatsen van werkzoekenden als vrijwilligers en voor werkervaringsplaatsen in het kader van de re-integratie. Onderlinge afstemming is derhalve noodzakelijk.

De gemeenten Hollands Kroon en Schagen subsidiëren Wonen Plus Welzijn en deze stichting heeft het vrijwilligerspunt De Schakel in beheer. Er wordt door het wijkteam gebruik gemaakt van De Schakel en van de ondersteuning die zij de vrijwilliger bieden

2.4 Incidenteel, individueel, groepsgewijs

Rekening houdend met de kaders voor de tegenprestatie (wetgeving, verordening en het beleidsplan) kan de tegenprestatie op diverse wijzen worden uitgevoerd en kan ook de voorbereiding op de tegenprestatie divers zijn. Het is belangrijk dat de creativiteit van de medewerkers in de wijkteams ruim baan krijgt bij de vormgeving van de tegenprestatie.

1. Taakafbakening wijkteams en uitstroomunit
3. 1 indeling categorieën werkzoekenden

In de Verordening tegenprestatie is bepaald dat van blijvers en groeiers een tegenprestatie wordt verlangd. De re-integratie-activiteiten en werk gaan vóór op de tegenprestatie. Van een belanghebbende die actief is met een re-integratie-activiteit of die naar vermogen werkt wordt geen tegenprestatie verlangd. Voor de belanghebbende die een aanvullende uitkering heeft op een andere uitkering of inkomstenbron, zijn de regels van de tegenprestatie conform van toepassing.

De werkzoekenden worden op grond van de re-integratieverordening van de gemeente ingedeeld in drie categorieën te weten: uitstromers, groeiers en blijvers. Er is bij de inrichting van de organisatie voor gekozen om de dienstverlening aan:

• de uitstromers en de groeiers te beleggen bij de Uitstroomunit van het Cowwi van de gemeente Schagen en

• de blijvers bij de wijkteams van de gemeenten.

Bij de toepassing van de tegenprestatie gaat het met name om blijvers. Slechts een klein deel van de groeiers zal onder de doelgroep van de tegenprestatie vallen. Dit plan richt zich dan ook met name op de uitvoering van de tegenprestatie door de wijkteams.

Definitie van de blijver

Een blijver is een persoon met grote afstand tot de arbeidsmarkt, wat inhoudt dat een persoon dusdanige belemmeringen heeft om aan het werk te gaan, dat betaalde arbeid binnen 1 tot 2 jaar niet mogelijk is.

De groep blijvers is divers. Het is niet uitgesloten dat voor bepaalde personen betaalde arbeid geen reële optie meer is of ooit zal zijn vanwege een complexe problematiek. Ook zijn er personen voor wie het uitvoeren van een minimale tegenprestatie problemen oplevert. Indien nodig en mogelijk wordt de blijver gestimuleerd om zorg- en hulpverlening te zoeken en te accepteren. Uitgangspunt bij de benadering van de blijvers is en blijft het zoeken en benutten van de mogelijkheden met als einddoel 'betaalde arbeid' Is dat niet mogelijk dan is participatie in de samenleving het einddoel. Er zijn ook blijvers die uit eigen beweging actief zijn als vrijwilliger en daarmee de tegenprestatie al vrijwillig leveren. Het vrijwilligerswerk wordt dan aangemerkt als tegenprestatie.

Onder de blijvers is ook een groep die bezig is met het inburgeringsprogramma. Gelet op de duur van het inburgeringsprogramma en de afstand tot de arbeidsmarkt worden zij ingedeeld als blijver. Het inburgeringsprogramma is een re-integratieactiviteit op grond van de P-wet. De voortgang van het inburgeringsprogramma wordt gevolgd door de Uitstroomunit. Als het mogelijk is om naast het inburgeringsprogramma een tegenprestatie te leveren, wordt de tegenprestatie opgelegd.

Definitie van de groeier

Persoon met een matige afstand tot de arbeidsmarkt, wat inhoudt dat een persoon belemmeringen heeft die met ondersteuning geheel of gedeeltelijk zijn weg te nemen waardoor betaald werk naar verwachting binnen een jaar mogelijk is.

De focus is meer dan bij blijvers, gericht op werk. De tegenprestatie komt pas in beeld als er tijdelijk geen geschikte re-integratie-activiteiten aangeboden kunnen worden of als er sprake is van sociale en/of medische omstandigheden waardoor er sprake is van tijdelijke ontheffing van de arbeidsverplichtingen. In die situatie kan het wellicht wel mogelijk zijn om een tegenprestatie uit te voeren.

Niet statisch, maar dynamisch

De indeling in de categorieën is niet statisch. Een blijver die zich ontwikkeld heeft en belemmeringen heeft overwonnen (door bijvoorbeeld uitvoeren van de tegenprestatie), kan groeier worden. Anderzijds kan de groeier een blijver worden. Tijdens de re-integratie kan blijken dat er sprake is van toe- of afname van belemmeringen, waardoor een andere aanpak nodig is.

Doordat het bestand dynamisch is en de groep blijvers onder het wijkteam valt en de groep groeiers onder de Uitstroomunit, is het belangrijk om een heldere taakafbakening en taakverdeling te maken.

3.2 Taakverdeling tussen wijkteam en uitstroomunit

Taak van de wijkteams

- Personen die ingedeeld zijn in de categorie blijver voorbereiden op het uitvoeren van de tegenprestatie, een tegenprestatie opleggen en bevorderen dat dit gecontinueerd wordt in de vorm van vrijwilligerswerk.
- Voor de personen die op eigen initiatief al vrijwilligerswerk doen, dit vrijwilligers omzetten in een tegenprestatie of in aanvulling op het vrijwilligerswerk een tegenprestatie op te leggen.
- De verplichting om de tegenprestatie uit te voeren, vastleggen in een beschikking en in een overeenkomst. In de overeenkomst worden de verplichtingen tussen de organisatie waar de tegenprestatie wordt gedaan en de persoon die tegenprestatie uitvoert, vastgelegd. De overeenkomst is als bijlage bij deze beleidsregel gevoegd.

- Personen die niet in staat zijn om een tegenprestatie uit te voeren, te ontheffen van de tegenprestatie en na afloop van de ontheffing de mogelijkheden herbeoordelen.
- Indien noodzakelijk een medische- en belastbaarheidskeuring aanvragen.

Contacten die nodig zijn voor de uitvoering van de taken

- Er is minimaal één keer per jaar contact met iedere blijver.
- Contact bij de opstart van de tegenprestatie.
- Contact over de uitvoering van de tegenprestatie om na te gaan of de tegenprestatie voor het jaar voldoende (kwaliteit en kwantiteit) is uitgevoerd.
- Het werven van activiteiten.
- Het werven van werkzaamheden, die geschikt zijn als tegenprestatie, bij vrijwilligersorganisaties, non-profit instellingen en particulieren.
- Het onderhouden van de contacten met deze organisaties en particulieren om de voortgang bij de uitvoering van de tegenprestatie te volgen en de relaties te onderhouden.

Taak van de Uitstroomunit

- Onderzoek doen naar de ontheffing en verlenging van de arbeidsverplichting.
- Het volgen van de uitvoering van het inburgeringsprogramma door inburgeraars.
- Het handhaven op de uitvoering van de tegenprestatie voor de blijvers en de groeiers.
- Bevorderen dat de personen die ingedeeld zijn in de categorie groeier en voor wie de tegenprestatie verplicht is, een tegenprestatie gaan doen.

Meldingen door Wijkteam en Uitstroomunit

- Nieuwe blijvers worden door Uitstroomunit gemeld bij Wijkteam.
- Wijziging van groeier naar blijver – melding Uitstroomunit aan Wijkteam.
- Wijziging van blijver naar groeier – melding van Wijkteam aan Uitstroomunit.
- Signaal voor handhaving over uitvoering van de tegenprestatie van Wijkteam aan Uitstroomunit.
  1. Motiveren en ondersteunen
  4. 1 Mogelijkheden en beperkingen

In de geest van de bedoeling van de Verordening tegenprestatie wordt aangesloten bij de wensen en mogelijkheden van de persoon. De aanpak en de gesprekstechniek kenmerken zich door motiveren en stimuleren. Bij weerstand zal nagegaan moeten worden of de persoon in staat is om een tegenprestatie uit te voeren en of er aanleiding is om vrij te stellen in verband met medische of andere klachten. Voor wat betreft de wijze waarop er omgegaan wordt met belastbaarheidsonderzoeken, wordt verwezen naar de ‘Beleidsregel opleggen en ontheffen van de arbeids- en re-integratieverplichting’. In geval van ziekte tijdens het uitvoeren van de tegenprestatie moeten de gemiste uren, na herstel, worden ingehaald.

Nadat is vastgesteld dat de persoon in staat is om de tegenprestatie uit te voeren, maar niet meewerkt aan het uitvoeren van de tegenprestatie of dat weigert, wordt er gehandhaafd. Daarvoor wordt een melding gedaan aan de Uitstroomunit die de handhaving oppakt.

Bij het opleggen van de tegenprestatie wordt nagegaan of en wat voor ondersteuning nodig is voor de uitvoering van de tegenprestatie. Dit is maatwerk. In samenspraak met de persoon en de organisatie waar de tegenprestatie gedaan wordt, worden de afspraken gemaakt.

4.2 Duurzaamheid

De tegenprestatie is kort van duur en beperkt van omvang om het risico van dwangarbeid te vermijden. Een belangrijke positieve bijwerking van de tegenprestatie is activering. Er wordt naar gestreefd om de activiteiten die gedaan worden in het kader van de tegenprestatie, voort te zetten in de vorm van vrijwilligerswerk en van daaruit door te groeien.

1. Kosten in verband met de tegenprestatie
5. 1 Kosten van de formatie

Bij de inrichting van de wijkteams is er voor wat betreft de formatie rekening gehouden met het feit dat de blijvers onder het wijkteam vallen.

5.2 Reiskosten

Reiskosten die gemaakt worden van huis naar de plaats waar de tegenprestatie gedaan wordt, kunnen vergoed worden op grond van de bijzondere bijstand. Zie Handboek bijzondere bijstand paragraaf 3.15.

5.3 Kosten in verband met belastbaarheidsonderzoeken

De tegenprestatie is geen re-integratie en de kosten kunnen niet ten laste van het re-integratiebudget gebracht worden. Een keuring die gedaan moet worden om vast te stellen of de persoon in staat is om de tegenprestatie uit te voeren zal ten laste van het budget van het wijkteam moeten worden gebracht.

5.4 Kosten in verband met kinderopvang

Voor het uitvoeren van de tegenprestatie kan geen beroep gedaan worden op een vergoeding op grond van de Wet kinderopvang. De kosten van kinderopvang zijn hoog en de gemeente gaat voor het uitvoeren van de tegenprestatie de kosten van de kinderopvang niet vergoeden. In plaats daarvan wordt gestimuleerd om voor de noodzakelijke kinderopvang een oplossing te zoeken en te vinden in het eigen netwerk of een tegenprestatie te zoeken, waarbij de aanwezigheid van het kind geen obstakel is.

5.5 Kosten in verband met de verzekering

Vrijwilligersverzekeringen dekken de tegenprestatie niet. Een persoonlijke WA-verzekering dekt een ongeval tijdens de uitvoering van een tegenprestatie ook niet. Valt belanghebbende onder de verzekering van de organisatie waar de tegenprestatie wordt uitgevoerd? Zo ja, dan hoeft er geen actie te ondernemen te worden. Is er geen organisatie of heeft de organisatie geen verzekering die de tegenprestatie dekt? Dan is de gemeente verantwoordelijk. De gemeente zal een verzekering moeten afsluiten voor deze groep. Anders kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor de schade. Op dit moment is er overleg over een adequate verzekering.

Vastgesteld in de vergadering van Burgemeester en Wethouders van gemeente Schagen: 14 juli 2015

Deze Beleidsregels treden in werking op de dag na die van bekendmaking en werken terug tot 14 juli 2015

Bijlage: Criteria ter voorkoming van verdringing en concurrentievervalsing

1.Negatieve criteria / organisaties met winstoogmerk / rechtsvorm

De tegenprestatie kan niet worden gedaan bij organisaties met een winstoogmerk. Het uitvoeren van de tegenprestatie bij een dergelijke organisatie is per definitie niet mogelijk met het oog op verdringing en het feit dat de concurrentiepositie positief wordt beïnvloed doordat er mensen werken zonder dat er voor dat werk betaald wordt.

Het gaat om de volgende rechtsvormen:

- Eenmanszaak
- Besloten vennootschap (bv)
- Naamloze vennootschap (nv)
- Vennootschap onder firma (vof)
- Maatschap
- Commanditaire vennootschap
- Coöperatie schap (cv)
    1. Positieve criteria / organisaties zonder winstoogmerk / rechtsvorm

Onderstaande organisaties hebben geen winstoogmerk:

- Organisatie met de rechtsvorm vereniging. Verenigingen zijn te onderscheiden in verenigingen:
  met volledige rechtsbevoegdheid
- er zijn statuten en inschrijving
- inschrijving handelsregister is verplicht
- bestuurder is niet aansprakelijk met privé-vermogen
  met beperkte rechtsbevoegdheid
- geen statuten
- inschrijving handelsregister kan, maar hoeft niet
- bestuurder is aansprakelijk met privé-vermogen
- Stichtingen

- Overheidsinstellingen
- non-profitorganisaties met de rechtsvorm vereniging of stichting (ondersteuning van private en publieke aangelegenheden, maatschappelijk doeleinden)
- organisaties met ANBI- en SBBI keurmerk voldoen in ieder geval aan het vereiste “zonder winstoogmerk”. De belastingdienst verleend een organisatie het ANBI of SBBI-keurmerk. Het zijn algemeen en sociaal nut beogende instellingen. De organisatie met ANBI-keurmerk moet een internetsite hebben en moet daarop bepaalde gegevens publiceren. Dit vereiste geldt niet voor het SBBI-keurmerk. Informatie over ANBI en SBBI is te vinden op de site van de Belastingdienst.

1. Criteria voor soort werk

Er moet niet alleen gekeken worden naar de organisatievorm, maar ook naar het soort werk dat gedaan wordt in de organisatie. Dit is dus de tweede check die gedaan moet worden.

- Is het werk dat in het verleden ook als vrijwilligerswerk is gedaan?
- Is het werk in het recente verleden gedaan als betaald werk?
- Is er kort geleden personeel ontslagen die dit soort werk uitvoerde?
- Ontvangt de organisatie subsidie van de gemeente om het werk te doen?
- Ontvangt de organisatie middelen uit een bepaalde bron (overheid, Europese subsidie) om het werk
  te doen?
- Is het werk in de organisatie ingebed als vrijwilligerswerk en wordt er door de organisatie ondersteuning geboden aan de vrijwilligers?
- Worden de werkzaamheden elders in de regio als betaald werk uitgevoerd?
- Worden de werkzaamheden bij soortgelijke organisaties als betaald werk gedaan?
- Dient de inzet van de vrijwilligers een maatschappelijk nut?
- Is de ondernemingsraad bekend met het feit dat er vrijwilligerswerk gedaan wordt en stemt zij daarmee in?

1. Voorbeelden

Voorbeeld 1:

Eerste check op organisatie:

Een zorg verlenende organisatie, valt onder de noemer non-profit, is een vereniging, heeft de ANBI-status.

Tweede check op soort werk:

Binnen die organisatie wordt betaald werk gedaan. Het gaat om werk in de keuken. Soort werk: afwashulp. Taken: Alle werkzaamheden rond de afwas doen. Machines vullen, uitruimen en schoonmaken. Omvang: 2 keer in de week gedurende 4 uren. Dit werk wordt op de andere dagen gedaan door een medewerker die in dienst is bij de instelling.

Dit werk is niet geschikt als tegenprestatie, omdat het in de plaats komt van betaald werk en er sprake is van verdringing.

Voorbeeld 2

Eerste check op organisatie:

Een supermarkt. Organisatievorm NV. Er is dus sprake van winstoogmerk. Tegenprestatie alleen al daarom niet mogelijk.

Tweede cheque op soort werk:

De supermarkt vraag om assistentie bij het inpakken van de boodschappen bij de kassa. Er komen veel ouderen in de winkel (senioren-appartementencomplex is dichtbij) en hulp bij het in de tassen doen van de boodschappen is erg prettig voor de klanten.

Dit werk is niet geschikt als tegenprestatie omdat het de concurrentiepositie van de supermarkt positief beïnvloedt omdat zij diensten bieden die door andere supermarkten niet worden geboden.

Voorbeeld 3

Eerste check op organisatie

Zangvereniging, SBBI-status, ontvangt subsidie van de gemeente. In de voorwaarden staat dat de subsidie verleend wordt omdat het zangkoor een positieve bijdrage levert aan de leefbaarheid van het dorp en dat zij vrij zijn in de besteding van middelen. Wel moet verantwoording worden afgelegd over de besteding van de subsidie.

Tweede check op soort werk:

Het koor huurt goedkope ruimte voor de repetities. Zij moeten zelf voor de koffie en thee zorgen. Vragen een vrijwilliger die bij de repetities voor de koffie en thee zorgt.

Dit werk is zeer geschikt als tegenprestatie